

Podporné služby pre rodiny so závislými členmi

Supportive services for families with dependent members

Kvetoslava Repková

Inštitút pre výskum práce a rodiny
repkova@sspr.gov.sk

Bratislava, 29.-30. mája 2006

Kľúčovou otázkou zosúlad'ovania rodinného a pracovného života v rodinách so závislým členom je:

- *hľadanie spôsobu, akým podporiť právo slobodnej voľby a právo na sebaurčenie pre všetkých členov rodiny (na princípe „výhra-výhra“)*

Právo slobodnej voľby: Right to choice:

2 polohy:

- **Práca + zamestnanie:**

Aké sú potrebné podporné služby ?

- **Formálna rodinná starostlivosť
(carework):**

Aká je potrebná sociálna ochrana?
Aké sú potrebné odľahčovacie služby?

Prečo podporné služby? – Zistenia

Why the supportive services? - Facts

- Starostlivosť o závislých členov je najčastejšie zabezpečovaná v domácom prostredí a najbližšími
- Vedomé preferencie, tradície, morálne záväzky, vs.
- Preťaženosť najbližších, syndróm vyhorenia
- Obojstranné ohrozenie práva na sebaurčenie
- Rodová nerovnováha v opatrovateľských činnostiach
- Nízky ekonomický status domácich opatrovateľov (najmä žien)
- Iné...

Štruktúra prezentácie

Structure of presentation

- Základná terminológia
- Správanie rodín
- Štrukturálne charakteristiky podpornej sociálnej politiky
- Aktuálne otázky/výzvy

Základná terminológia

Terminology

- *závislý člen* – dieťa do 3 rokov veku, dieťa od 3 do 6 rokov veku s nepriaznivým zdravotným stavom, osoba so zdravotným postihnutím, starší občan (spravidla 65+) - odkázaní na osobitnú starostlivosť, pomoc inej osoby
- *verejná sociálna služba* – podpora uspokojovania sociálnych potrieb ľudí rozličnými subjektmi a formami (sociálnymi službami, peňažnými dávkami, službami zamestnanosti, poradenstvom...)
- *sociálna služba* - profesionalizovaná činnosť, riadne zamestnanie; v domácnosti občana, ambulantná, rezidenčná (pobytová)
- *peňažný príspevok* – na „nákup“ sociálnej služby

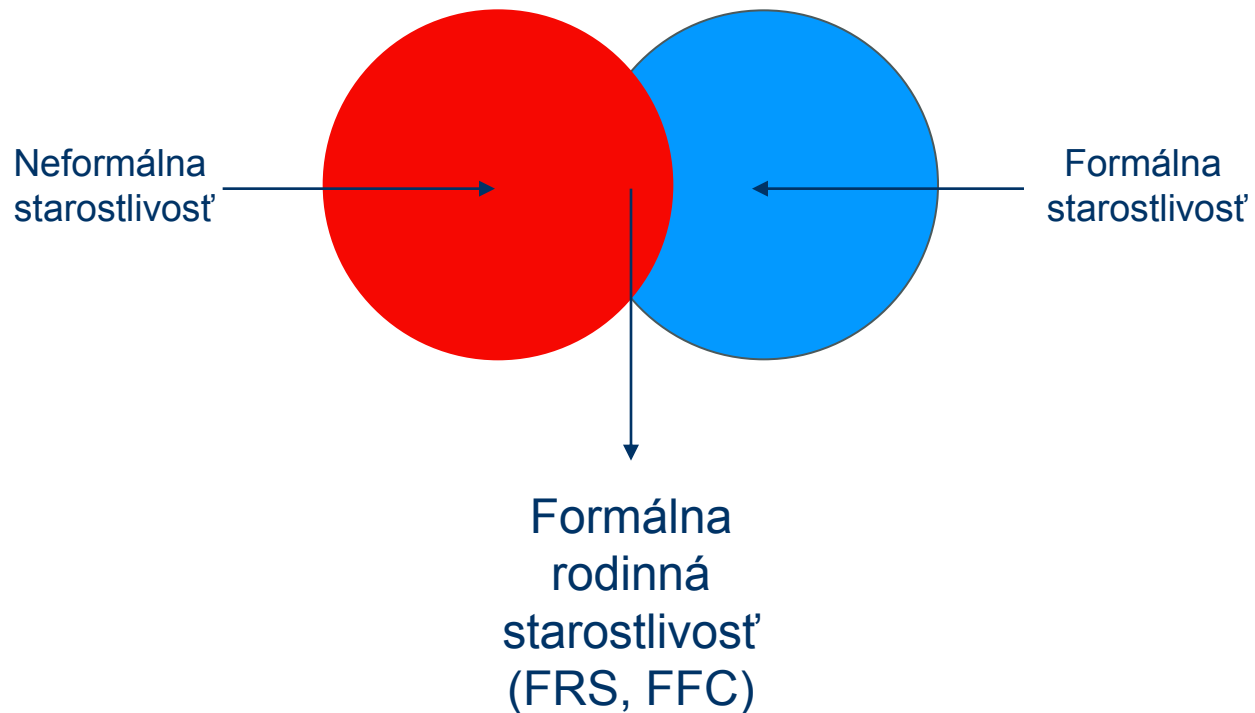
Základná terminológia – pokr.

Terminology – cont.

- *verejná podpora starostlivosti* – akákoľvek formalizovaná podpora v rámci sociálnej politiky
- *formálna starostlivosť/opatrovanie* – organizovaná, financovaná „zvonku“ občana a jeho rodiny, zabezpečovaná profesionálmi
- *neformálna starostlivosť* („chrbtová kosť“ starostlivosti) – poskytovaná blízkymi, priateľmi... na princípe najširšej solidarity, „ľudskej medzizávislosti“, morálky, neplatená
- ***formálna rodinná starostlivosť (FRS)*** – poskytovaná blízkymi, osobitná sociálna politika, predmet právnej úpravy/ochrany, odmena, „medzi svetom rodiny a práce“ (týka sa cca 75 000 ľudí starších ako 6 rokov)

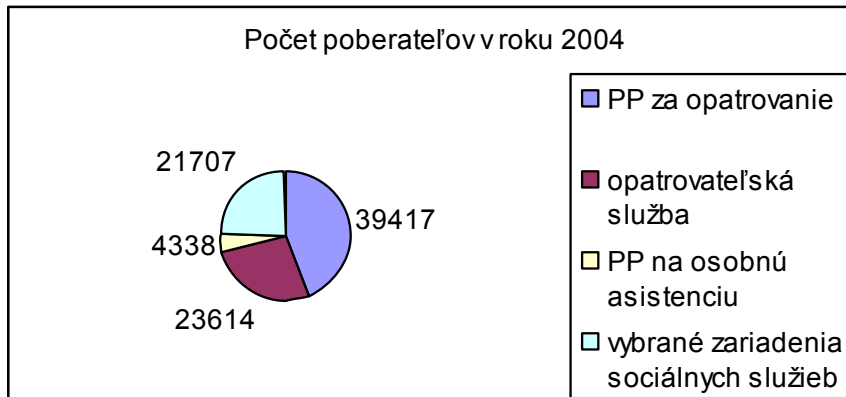
FRS – medzi svetom rodiny a práce

FFC – between family and work worlds

Správanie rodín

Families' response

- **Domáca starostlivosť** (pre 2/3 klientov zapojených do verejnej podpory starostlivosti)
- **Starostlivosť blízkych** (60% z opatrovateľov v domácom prostredí, zvyšok profesionálni opatrovatelia, osobní asistenti)
- V rámci **rezidenčnej starostlivosti** prevaha celoročnej formy (viac ako 95%)
- **Opatrovanie viacerých blízkych súčasne** – 4,5% v rámci FRS

Správanie rodín- pokrač. Families' response – cont.

- FRS v domácom prostredí prevažne *zabezpečujú ženy* (od 75-85%)
- FRS je prevažne *orientovaná na starších členov rodiny*, osobitne ženy 65+ (takmer 1/2 všetkých opatrovaných)
- U dospelých osôb so ZP (18-59 rokov) sa častejšie využíva *osobná asistencia* (viac ako 80% zo všetkých poberateľov)
- *Zosúlad'ovacie opatrenia zamerané najmä pre ženy* – rodinné opatrovatelky (opatrujú v produktívnom veku)
- Rodinní opatrovatelia minimálne pracujú

Štrukturálne charakteristiky podpornej sociálnej politiky v oblasti FRS

Structural features of supportive social policy in FFC field

- Vecná univerzalita podpory
- Rodová neutralita podpory
- Od náhrady za stratu príjmu k finančnej podpore nákladov opatery
- Sociálna ochrana rodinných opatrovateľov
- Technická asistencia (pomôcky a pomocné zariadenia)
- Podpora mimovládneho sektora a partnerstiev (tvorba partnerstiev – nový fenomén, tradícia dotačnej politiky rezortu)

Aktuálne otázky / VÝZVY

Topical issues / CHALLENGES

- Rozličná miera dostupnosti podpory v rozličných „typoch“ FRS
- Nediskriminácia podľa typu služby
- Absencia odľahčovacích služieb
- Finančná a iná dostupnosť služieb

Ďakujem za pozornosť

Thanks for your attention